

Nr 191.

Av herr **Lyckholm**, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition med förslag till förordning angående försäljning av pilsner m. m.

Genom propositionen nr 369 har Kungl. Maj:t föreslagit riksdagen, att antaga vid propositionen fogade förslag till förordning angående försäljning av pilsner m. fl. författningar.

Det sålunda framlagda förslaget skulle enligt de riktlinjer, som angivits genom riksdagens skrivelse den 1 juni 1917, nr 212, i samband med antagande av förslag till förordning angående försäljning av rusdrycker, i huvudsak vara grundat på bestämmelserna angående försäljning av öl i gällande vin- och ölförsäljningsförordning. I förhållande till sistnämnda förordning innebär det föreliggande förslaget emellertid icke obetydliga skärpningar. Detta gäller då i främsta rummet stadgandena i 8 § 3 mom. och 13 § 4 mom., varigenom bestämmanderätten i fråga upplåtande av rätt till utskänkning av pilsner i annan stad än Stockholm uteslutande förbehålles stadsfullmäktige samt rätt till utminuterung och utskänkning å landet uteslutande förbehålles kommunalstämman. Av professor Thunberg verkställda utredningar giva vid handen, att de maltdrycker, varom här är fråga, praktiskt taget måste anses ur nykterhetsynpunkt ofarliga, och detta vare sig de förtäras i samband med mat eller icke. Avsikten med en särskild lagstiftning för dessa drycker torde också hava varit att bidra till en ökad tillverkning och konsumtion av desamma i avsikt att verksamt konkurrera med det ur nykterhetsynpunkt icke lika oskyldiga ölet. Genom den avfattning, som givits åt berörda stadganden, synes detta syfte komma att direkt motarbetas. Konungens befallningshavande i Malmöhus län yttrar om förslaget i denna del följande:

»Enär erfarenheten noggrant visat, hur oberäknelig utgången kan bli vid stadsfullmäktiges och kommunalstämmas behandling av dylika ärenden, och att en ren tillfällighet kan föranleda till- eller avstyrkande, torde grundad anledning vara att befara, att rättigheter till försäljning av pilsner komma till stånd i vida mindre omfattning än som vore att önska i syfte att uttränga ölet». Det osäkerhetstillstånd, som härigenom skapas för vederbörande näringsidkare, kan heller icke vara ägnat att främja berörda syfte. Med anledning härav har jag ansett mig böra hemställa, att nu gällande bestämmelser i denna del bibehållas, och Konungens befallningshavande alltså tillerkännas rätt att upplåta ifrågavarande rättigheter efter tillstyrkan av *en* av de kommunala myndigheter, som i ärendet hörts.

I detta sammanhang har jag funnit mig böra upptaga frågan om införande i förordningen av bestämmelser, avsedda att förhindra ett obehörigt ingripande från försäljningsbolagens sida. Jag instämmer därvid till fullo i det yttrande av kommerskollegium, som återfinnes på sid. 63 i propositionen. De försök i angiven riktning, som gjorts av åtskilliga försäljningsbolag, stå enligt mitt förmenande i bestämd strid mot det av riksdagen för denna lagstiftning uppställda syftemålet. Bestämmelser i nu angivet syfte har jag ansett lämpligen kunna såsom ett mom. 3 fogas till förslaget 5 §.

Då utredningen giver vid handen, att hithörande drycker endast i sällsynta undantagsfall kunna åstadkomma berusning, synas mig åtskilliga stadganden i förslaget onödigt stränga. Jag föreslår därför ändringar i följande punkter:

a) Stadgandet i 3 § 4 mom. om förbud för detaljhandel inom läger eller kasernområde bör ersättas med bestämmelse av det innehåll, som de sakkunnige föreslagit, i sammanhang varmed i 15 § bör stadgas skyldighet för konungens befallningshavande att om tillstånd, varom nu är fråga, underrätta vederbörande befälhavare.

b) Föreskriften i 9 §, att vid försändning på rekvisition den, som forslar varan, skall vara försedd med särskild förteckning å köpare, är ur kontrollsynpunkt obehövlig och bör därför utgå. Som följd härav bortfaller straffstadgandet i 31 §.

c) Stadgandet i 14 § sista stycket om skyldighet för Konungens befallningshavande, att, innan tillstånd till utskänkning å järnvägsstation eller vid hälsobrunn meddelas, inhämta yttrande från de kommunala myndigheterna, innefattar i förhållande till nu gällande bestämmelser en skärpning i fråga om stadsfullmäktiges hörande över rättighet till utskänkning å järnvägsstation. Jag hemställer, att stadgandet må utgå. I fråga

om motivering är tillfyllest med en hänvisning till vad de sakkunniga å sid. 30 i propositionen anfört.

d) Med den föreslagna lydelsen av 20 § 3 mom., enligt vilket lagrum Konungens befallningshavande först efter framställning av stadsfullmäktige eller kommunalstämma äger förordna om utsträckning av tiden för detaljhandel med pilsner skulle likaledes inträda en skärpning av gällande bestämmelser, vilken icke på något sätt motiverats. Jag har därför velat föreslå, att orden »efter framställning, i stad av stadsfullmäktige och på landet av kommunalstämma» måtte ur paragrafen utgå.

Härutöver hemställer jag ytterligare om vissa ändringar i de genom propositionen framlagda författningsförslagen.

I 27 § 1 mom. har föredragande departementschefen föreslagit ett stadgande om rätt för Konungens befallningshavande att vid oordningar direkt återkalla enligt 13 § meddelat tillstånd. Jag kan så mycket mindre finna det av departementschefen föreslagna stadgandet motiverat, som rusdrycksförordningen icke upptager något dylikt. Departementschefen har visserligen till stöd för sitt förslag åberopat stadgandet i 72 § rusdrycksförordningen, men vid ett närmare studium av det åberopade lagrummet skall man finna, att för Konungens befallningshavandes rätt att indraga försäljningsrättighet förutsättes anmälan, i stad av polismyndighet eller stadsfullmäktige och på landet av kronobetjänt, kommunalnämnd eller kommunalstämma. Det föreslagna stadgandet i 27 § 1 mom. bör alltså utgå.

Det föreliggande förslaget till försäljningsförordning har påkallat vissa ändringar i kungl. förordningen den 7 augusti 1907 angående tillverkning och beskattning av maltdrycker. Av dessa kan jag icke biträda den föreslagna ändringen i 23 §. En följd av det föreslagna stadgandet i paragrafens sista stycke skulle nämligen bliva, att å etikett till butelj, innehållande pilsner ordet »pilsner» måste vara placerat överst å en rad för sig. En sådan bestämmelse synes icke vara av behovet påkallad, blott föreskrift lämnas därom, att namnet å drycken skall vara tydligt framträdande. Jag har därför tillåtit mig föreslå en omredigering av paragrafen i sådant syfte.

Utöver de av mig nu förordade ändringarna i de genom propositionen framlagda författningsförslagen skulle jag vilja beröra ett stadgande, som icke i och för sig påkallar någon lagtextändring, men beträffande vilket, till undvikande av missförstånd, ett uttalande torde böra

göras i motiveringen. Jag åsyftar stadgandet i 9 och 10 §§ av förslaget till förordning angående försäljning av pilsner, att försäljning genom försändning på rekvisition samt genom kringföring endast må äga rum inomhus och till därstädes boende. Föredragande departementschefen har i sitt anförande till statsrådsprotokollet i denna del gjort ett uttalande, som enligt mitt förmenande står i bestämd strid mot grunderna för vin- och ölförsäljningsförordningen, och som, om det finge passera oanmärkt, skulle vara ägnat att inaugurera en ny tolkning av uttrycket »inomhus och till därstädes boende». Frågan om tolkningen av detta uttryck har varit uppe redan inom det särskilda utskott vid 1905 års riksdag, som förehade vin- och ölförsäljningsförordningen till behandling, och gjordes därvid av utskottet följande uttalande:

»Inom utskottet har blivit ifrågasatt, huruvida icke 14 och 15 §§ borde avfattas så, att icke en bokstavig tolkning av det i dessa paragrafer förekommande uttrycket »inomhus till därstädes boende» skulle kunna lägga hinder i vägen för avlämnande eller utbudande av vin eller öl till personer, som i ett hus innehade lokal för drivande av verksamhet, men icke där hade bostad. Då en dylik tolkning från de myndigheters sida, vilka hava att tillämpa författningen, icke lärer vara att befara, har utskottet likväl icke funnit förändring av författningens text erforderlig, men velat i motiveringen omförmåla den gjorda erinringen.»

Detta uttalande, vilket lämnats utan erinran av riksdagen, visar tydligt, att avsikten med stadgandet endast varit att förbjuda försäljning utomhus. Jag hemställer, att vid propositionens behandling ett uttalande i likhet med det särskilda utskottets vid 1905 års riksdag måtte göras i motiveringen.

På grund av vad sålunda blivit anført, hemställer jag,

att riksdagen för sin del ville besluta,
dels att 3, 5, 8, 9, 13, 14, 15, 20, 27 och 32
§§ i det med Kungl. Maj:ts proposition nr 369 fram-
lagda förslag till förordning angående försäljning av
pilsner skola erhålla följande ändrade lydelse:

§ 3.

1. Tillstånd — — — — utövande.
2. Sådant — — — — stadgas.

3. Tillstånd — — — — förfallit.

4. Inom läger, kasernområde eller annat utslutande för krigsmaktens behov upplåtet område må ej försäljning, som avses i denna förordning, äga rum, med mindre konungens befallningshavande, på framställning av vederbörande befälhavare därtill meddelat tillstånd.

§ 5.

1. Byteshandel — — — — vara.

2. Den — — — — — betalning.

3. Innehavare av rätt till detaljhandel med pilsner må inköpa för rörelsen erforderligt behov av pilsner från vem som helst, som äger försälja denna vara. Häremot stridande förbehåll, som betingas vid överlåtelse av rätt till detaljhandel med rusdrycker, vare utan verkan.

§ 8.

1. Tillstånd — — — — befallningshavande.

2. Ansökan — — — — tillämpning.

3. Har ansökan blivit å landet av både kommunalnämnd och kommunalstämma avstyrkt, må densamma ej bifallas.

§ 9.

Tillverkare av pilsner ävensom den, som eljest äger att till avhämtning försälja pilsner, vare berättigad, att den förre från tillverkningsstället, den senare från försäljningsstället, på rekvisition försända sådan vara till köpare; dock må vid sådan försändning varan ej avlämnas annat än inomhus till därstädes boende, vid järnvägsstation eller å fartyg.

§ 13.

1. Tillstånd — — — — oktober.

2. Vill — — — — — rörelsen.

3. Över — — — — — tillämpning.

4. Har ansökning blivit avstyrkt, i Stockholm av stadsfullmäktige och på annan ort av båda de

kommunala myndigheter, som i ärendet hörts, må densamma ej bifallas.

5. Där — — — — stadgas.

§ 14.

Konungens — — — — bestämt tillfälle.

§ 15.

1. Konungens — — — — föras.
2. Då — — — — föreskrivits.
3. Över — — — — meddelats.

Underrättelse om varje av Konungens befallningshavande enligt bestämmelserna i denna förordning meddelat beslut, som har avseende å utövande av detaljhandel med pilsner, skall, där icke är fråga om tillstånd till utskänkning å järnvägståg eller passagerarfartyg, tillställas vederbörande polismyndighet samt å landet jämväl kommunalnämnden, ävensom, där fråga är om tillstånd, som i 3 § 4 mom. sägs, vederbörande befälhavare.

§ 20.

1. Detaljhandel — — — — eftermiddagen.
2. Å — — — — förbjuden.
3. Där omständigheterna anses föranleda behov av att tiden för försäljnings avslutande bestämmes senare än till kl. 10 eftermiddagen, äger Konungens befallningshavande därom förordna.

Nödvändiggöra särskilda förhållanden inskränningar med avseende å försäljningstiden, må konungens befallningshavande jämväl därom meddela förordnande.

4. Vad — — — — eller b).

§ 27.

1. Därest av detaljhandel — — — (= 27 § 2 mom.) — — — förmåles.
2. Om sådan — — — (= 27 § 3 mom.) — — — stadgat.
3. Förekomma — — — (= 27 § 4 mom.) — — — fortsättande.

§ 31.

(Utgår.)

§ 32.

Har den, som gjort sig förfallen till ansvar efter 28, 29 eller 30 §§ förut undergått bestraffning för förbrytelse, varom sägs i någon av dessa §§, varde den sist begångna förbrytelsen såsom upprepad förbrytelse ansedd, ändå att densamma icke är av samma art, som den eller de förut begångna.

dels ock att 23 § i förslag till förordning angående ändrad lydelse av 3, 7, 23 och 26 §§ i förordningen den 7 augusti 1907 angående tillverkning och beskattning av maldrycker skall erhålla följande ändrade lydelse:

§ 23.

1. Från skattepliktigt — — — varumärke.
2. Beträffande — — — — — proppen.
3. När kärl — — — — — framträdande.
4. På sålunda — — — — — utlämnas.
5. Vad i denna § punkterna 1, 2 och 4 stadgas skall äga motsvarande tillämpning i fråga om pilsner.
6. När kärl, som innehåller pilsner, är försett med etikett, skall på etiketten ordet »pilsner» vara tydligt framträdande.

Stockholm den 11 maj 1918.

M. Lyckholm.
